

ALEKSANDRA BONDARUK

KONFERENCJA NAUKOWA
„CZY W XXI WIEKU POTRZEBNY JEST WOŁONTARIAT?”
LUBLIN, 6 MAJA 2025

Dnia 6 maja 2025 r. na Wydziale Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie odbyła się konferencja naukowa pt. „Czy w XXI wieku potrzebny jest wolontariat?”, zorganizowana przez Koło Naukowe Studentów Pedagogiki Specjalnej KUL „TRATWA” oraz Katedrę Pedagogiki Specjalnej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Konferencja miała na celu podjęcie refleksji nad rolą i znaczeniem wolontariatu we współczesnym świecie, wymianę doświadczeń wolontariuszy działających w różnorodnych przestrzeniach, a także zainteresowanie i zachęcenie uczestników konferencji do podjęcia działań wolontariackich. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele środowisk akademickich, organizacji pozarządowych, oraz studenci, pedagodzy i praktycy działający w sektorze społecznym.

Dyrektor Instytutu Pedagogiki KUL, ks. dr hab. Marek Jeziorański, prof. KUL, wraz z dr hab. Ewą Domagałą-Zysk, prof. KUL, kierownikiem Katedry Pedagogiki Specjalnej KUL i koordynatorem Koła Naukowego Pedagogiki Specjalnej KUL, otwarli konferencję i przywitani przybyłych gości. We wprowadzeniu Pani Koordynator wskazała:

Technologia może poprowadzić terapię, może edukować, ale wolontariuszem nie zostanie. Wolontariat to coś więcej niż wykonywanie zadań, to świadoma decyzja człowieka, by dać coś z siebie drugiemu człowiekowi, nie oczekując nic w zamian. To empatia, relacja, uważność, często połączona z gotowością do poświęcenia swojego czasu,

ALEKSANDRA BONDARUK – studentka Pedagogiki specjalnej KUL; adres do korespondencji: Al. Racławickie 14, 20-950 Lublin; e-mail: a.bondaruk2001@onet.pl; ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-6971-4113>.

Artykuły są objęte licencją Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-ND 4.0)

energii, a czasem emocjonalnego komfortu. Żadna maszyna, sztuczna inteligencja nie potrafi chcieć pomóc – może być zaprogramowana do działania, ale nie do współodczuwania.

Następnie rozpoczęła się pierwsza sesja konferencji moderowana przez Ewę Kwiatkowską, prezesa Koła Naukowego Studentów Pedagogiki Specjalnej KUL „TRATWA”, podczas której wygłoszono osiem referatów. Sesję otworzyło wystąpienie dr Katarzyny Braun (KUL), które wprowadziło w tematykę wolontariatu. Prelegentka wyjaśniła, czym jest wolontariat, opisała jego historię, jakie są podstawowe założenia i funkcje wolontariatu oraz w jakich obszarach życia działają wolontariusze. Następnym w kolejności wystąpieniem był referat dr Moniki Nowak (KUL) pt. „Wolontariat w latach 90. XX wieku – początki”. Pani Doktor opowiedziała o zmieniającej się roli wolontariusza, towarzyszącego dziecku podczas hospitalizacji, która ewaluowała na przestrzeni lat od bycia „zastępczym rodzicem”, który pielęgnuje, wychowuje i bawi się z chorymi dziećmi, po kreatywne zagospodarowywanie czasu wolnego na oddziale. Bezpośrednią kontynuacją tematu wolontariatu szpitalnego była prezentacja Pauliny Biskup i Patryka Skrzyńskiego pt. „Szpital niejako nosimy w sobie...”. Studenci przedstawili, jak wygląda wolontariat w szpitalu, a także podzielili się doświadczeniami związanymi ze swoją działalnością, którą określili jako „posługę chorym dzieciom”. W kolejnym wystąpieniu dr Małgorzata Kostek omówiła formy wolontariatu w Lubelskim Hospicjum dla Dzieci im. Małego Księcia oraz zaprezentowała kryteria naboru i przeciwwskazania do pracy w hospicjum dla potencjalnych kandydatów na wolontariusza. Magdalena Steć (studentka UMCS) w wystąpieniu pt. „Troska w obliczu nieuchronności: opieka paliatywna w onkologii dziecięcej – analiza przypadku z uwzględnieniem roli wolontariusza”, nakreśliła sytuację nastolatka żyjącego ze świadomością zbliżającej się śmierci. Ukazany przykład uświadomił słuchaczom, z czym zmagają się młody człowiek i jego rodzina w trakcie postępowania choroby, a także jakie są tego skutki dla tak młodej psychiki oraz jaką w tym wszystkim rolę odgrywa wolontariusz. Tematykę hospicyjną podjął również Paweł Snopek, pracownik hospicjum Dobrego Samarytanina w Lublinie, w swojej prelekcji pt. „Bliżej Pacjenta. Istota potrzeby towarzyszenia ludziom chorym”. W swojej wypowiedzi wykazał, że system ochrony zdrowia nie jest w stanie funkcjonować idealnie, dlatego też w opiece nad umierającymi pojawia się wiele trudności. W takiej sytuacji właśnie wsparcie wolontariuszy i ich praca na rzecz hospicjum pomaga w jego funkcjonowaniu. Katarzyna Witkowska wygłosiła referat pt. „Być (wolontariuszem), czy nie być? Oto jest pytanie...”. Prelegentka scharakteryzowała misję Fundacji Mam Marzenie, jaką jest spełnianie marzeń

zmagających się z chorobą dzieci. Ukazała też rodzaje działań wolontariuszy oraz umiejętności, które w ich trakcie nabywają. Pierwsza część konferencji zakończyła się wystąpieniem dr Michała Czakona, zatytułowanym „Programy kompetencyjne budujące środowiska wspierające działania społeczne”. Przedstawił on programy kompetencyjne realizowane przez Fundację Szczęśliwe Dzieciństwo, których celem jest budowa środowisk wolontariackich zaangażowanych we wspieranie działań na rzecz dzieci i młodzieży. Omówione zostały także sposoby budowania motywacji osób zaangażowanych.

Druga sesja konferencji była prowadzona przez Aleksandrę Bondaruk – członka Koła Naukowego Studentów Pedagogiki Specjalnej KUL „TRATWA”. W tej części uczestnicy konferencji również usłyszeli osiem wystąpień. Część drugą rozpoczęło wystąpienie Moniki Wasilonek pt. „Zetki, które chcą działać (nawet jeśli jeszcze o tym nie wiedzą). Jak projektować wolontariat, który ich przyciągnie?”. Prelegentka opowiedziała o sposobach budowania modeli wolontariatu, przyciągających młodych ludzi, nawet tych deklarujących brak zainteresowania działalnością społeczną. Opisała sposób działania Fundacji WOŁOHUB, której misją jest rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez nowoczesne i angażujące formy wolontariatu. Kolejną referentką była Natalia Tatar. W swojej prelekcji, pt. „My mamy ich kochać. O Apostołacie więziennym”, scharakteryzowała Apostolat Dobrego Łotra, ośrodek i specyfikę grup, z którymi pracują wolontariusze. Następnie przedstawiła zasady panujące w schronisku dla nieletnich w Dominowie oraz projekty realizowane w ośrodkach resocjalizacyjnych. Na końcu opisała formy integracji i formacji wolontariuszy. Przytoczyła też opinie podopiecznych na temat potrzeby wolontariatu. Marta Masternak, wolontariuszka Programu PROJEKTOR, w prezentacji „Uczysz się od dziecka” – metoda aktywnej nauki w wolontariacie – na czym polega, jak poprawia jakość zajęć i dlaczego jest potrzebna? zaprezentowała misję i cel Programu, a także ukazała wolontariat jako narzędzie do rozwoju ważnych zdolności, jakimi są: sprawczość, refleksja, ciekawość, współpraca, kreatywność i krytyczne myślenie. Kolejny referat, pt. „AIESEC – wolontariat poprzez wymiany międzynarodowe”, został wygłoszony przez Jagodę Żebrowską i Annę Levchuk. Wystąpienie dotyczyło działalności AIESEC, która od lat umożliwia młodym ludziom rozwój poprzez międzynarodowe projekty wolontariackie. Przedstawione zostały misja i cele wspomnianej organizacji oraz idea programów wymian zagranicznych. Wolontariuszki opowiedziały również, w jaki sposób uczestnictwo w takich projektach wspiera realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju i jak pomaga rozwijać kompetencje międzykulturowe, społeczne, liderkie. Wioleta Pawlukiewicz, przedstawicielka Stowarzyszenia Mali Bracia Ubogich, w prelekcji pt. „Wolontariat towarzyszący lekarstwu na samotność osób starszych”,

zilustrowała program „Twoja obecność pomaga mi żyć”, czyli tzw. wolontariat towarzyszący, w którym wolontariusze budują relacje z seniorami. Czynią to przez regularną obecność w życiu starszego człowieka – odwiedziny, wspólne spędzanie czasu, wychodzenie na wspólne spacery, do kawiarni lub kina, spotkania wielkanocne czy wigilijne. Prelegentka podkreśliła kwestię starzejącego się społeczeństwa i potrzeby wsparcia wolontariackiego seniorów w ich samotności. Wymieniła też korzyści płynące z bycia wolontariuszem w ich stowarzyszeniu. Temat następnego wystąpienia brzmiał „Wolontariat w życiu młodzieży ze szkół średnich i studentów – doświadczenie z czasorekolekcji dla osób chorych i niepełnosprawnych w Dąbrowicy”, którego autorką była studentka Małgorzata Baura. Przedstawiła specyfikę tej formy wsparcia osób chorych i niepełnosprawnych oraz zadania wolontariusza w czasie ich trwania. Na podstawie wypowiedzi wolontariuszy opisała funkcje, jakie pełni wolontariat w życiu młodych ludzi – młodzieży szkolnej i studentów. Ewa Kwiatkowska w wystąpieniu pt. „Pomaganie mamy w GENACH, więc pomogę i Ja – doświadczenie z organizacji akcji rejestracyjnej potencjalnych dawców szpiku” podzieliła się doświadczeniami związanymi z organizacją akcji rejestracyjnej potencjalnych dawców szpiku na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II oraz projektem studenckim *Helpers' Generation*. Studentka opowiedziała również, dlaczego rejestracja w bazie dawców jest ważna, czym jest przeszczep szpiku dla osób walczących z chorobami nowotworowymi i jak każdy człowiek może przyczynić się do misji ratowania życia. Wystąpieniem kończącym całą konferencję był referat absolwentki KUL – Wioletty Jóźwiak, pt. „Wolontariat wobec dzieci i młodzieży z doświadczeniem migracji w relacji studentów – analiza wyników badań”. Zaprezentowała w nim wyniki badań jakościowych wśród studentów zaangażowanych w wolontariat na rzecz dzieci i młodzieży z doświadczeniem migracji. Badanie przeprowadzono wśród studentów różnych kierunków, którzy aktywnie działali w hospicjum Małego Księcia w Lublinie i na granicy polsko-ukraińskiej. Analiza wywiadów ukazała motywacje wolontariuszy, ich zadania, rozwój kompetencji oraz trudności, z jakimi się mierzyli, a także znaczenie dbania o własne zasoby psychiczne. Wyniki badań potwierdziły istotną rolę wolontariatu w kształtowaniu postaw prospołecznych.

Pomimo różnych opinii i działań wszyscy prelegenci wyrazili przekonanie, że wolontariat – choć zmienia swoją formę – nadal pełni istotną funkcję w społeczeństwie XXI wieku. Konferencja zakończyła się podsumowaniem oraz zaproszeniem do dalszej współpracy między środowiskiem naukowym a organizacjami społecznymi. Wydarzenie było cenną okazją do refleksji nad przyszłością działań społecznych w dynamicznie zmieniającym się świecie.